

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 178. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Velik trenutek.

Jugoslovansko vprašanje v Avstriji stopa na odločilno stopinjo. Aneksija Bosne in Hercegovine je zadevo sprožila, zadnji balkanski dogodki pa silijo avstro-ogrsko državo nujno k temu, da to vprašanje čimprej reši. Slovenski Ljudski Stranki gre zasluga, da je, odkar je stopila politično popolnoma na površje, vsled idej, ki so jih stranki vtisnili njeni voditelji, jugoslovansko vprašanje vedno postavljala na prvo mesto. Danes so že tudi nemški nacionalci prepričani o tem, da treba to stvar vzeti resno. Lahki tudi uvidevajo, da se bodo morali s Hrvati in Slovenci sporazumeti, in Ogrom ne bo preostajalo drugega, kakor da krenejo po isti poti. Ogrji bodo izmed vseh najbolj drago plačali svojo nasilno politiko proti Jugoslovanom, ako se zadosti hitro ne izpametujejo.

Spričo tega se ponavlja v vrstah naših somišljenikov vedno izraziteje misel, da bi S. L. S. svoj jugoslovanski program označila tako točno, kakor se sploh da, vpoštevajoč vedno izpreminjajoče se okolnosti. To je zato potrebno, da ne govorimo eden tako, drugi pa drugače, in da stopimo ven iz splošnih izrazov. V politiki se ni nikoli dobro zarezati, toda tako dalekosežno vprašanje, kakor je jugoslovansko, se v temeljnih potezah lahko določi in se tudi mora to storiti.

Čisto nepričakovano je stopilo zadnji čas v ospredje vprašanje razmerja Slovencev in Hrvatov do Srbov. Nekdanje nespravljivo stališče v tem oziru danes ni več vzdržljivo. Na hrvaškosllovenskem sestanku v Ljubljani se je sicer izrekla misel, da smo pripravljene z brati Jugoslovani sodelovati v edinstvu, toda treba bo to določneje formulirati. Predvsem ne vemo natančno, glede česa bi se mogli Slovenci, Hrvati in Srbi zediniti

in kako naj se to imenuje. Ali ni program hrvaške Stranke prava po novejših dogodkih postal preozek? To so važna vprašanja, o katerih je dobro, da si bomo saj kolikor toliko na jasnem.

Izborni jo je pogodil dr. Krek, ko je rekel, da „državnopravna plat jugoslovanskega vprašanja ni cilj jugoslovanske politike, marveč samo neobhodno potrebno sredstvo, da pridemo do cilja“. Ta cilj se pa mora bistveno opredeliti, da bodo vsaj večja in občutljivejša nesporazumljenja izključena.

S. L. S. ima veliko strankarskih organov in zastopov, ima tudi dobro časopisje. Treba le še trdnih, enotnih vidikov za vsak slučaj. Naša jugoslovanska politika mora biti jugoslovanska v tem smislu, da je uravnana zgolj po kulturnih in gospodarskih potrebah našega ljudstva.

Ostanimo zvesti in dosledni v izvajanju našega krščanskega in slovenskega programa in zmagali bodemo!

Skrbimo pa predvsem, da smo gospodarsko trdni!

Zato pa je seveda treba, da je med nami samimi zadosti stikov in da se ta velika vprašanja obravnavajo, kolikor je to mogoče, s sodelovanjem vseh merodajnih strankarskih faktorjev. Sicer pa zdaj dogodki tako naglo beže drug za drugim, da je čisto samoobsebi dano, da se bo jugoslovansko vprašanje izprožilo kmalu v večjem obsegu in ga bo treba preresetati od vseh strani.

V zvezi s tem je tudi politična izobrazba naših najširših slojev, tudi ženstva. Kar je začela S. K. S. Z. s svojim lanskim kurzom, to se mora seveda nadaljevati, najbolje, če po posameznih okrajih, zato pa treba nekoliko več sestankov strankinega vodstva in mož, ki se pečajo z javnim življenjem. Našo politiko mora nositi politična zavest vsega ljudstva.

Velik trenutek!

Imamo armado ljudstva, imamo gospodarske, politične in izobraževalne trdnjave, imamo može junake. Skrbimo pa predvsem, da bomo v veliki družini jugoslovanskih narodov močni in edini doma, pod lastnim krovom! I. P.

DOPISI.

Predoslje, 22. januarja. Žalostne stvari so se pri nas dogodile v zadnjem času. Pred kakimi tremi tedni je ušla v llovku svojemu možu okoli 60 let stara Marija Malenšek, po domače Tašca. Iskali so jo že povsod, pa dosedaj je niso mogli še najti. Ljudje sumijo, da se je kje ponesrečila. In kaj je temu vzrok? Nesrečno žganje! Ona in mož sta vdana žganjepitju; žena mu je popila žganje, na kar sta se skregala in mu je ušla. — Dne 12. t. m. ponoči od nedelje na ponedeljek so se vračali domov na Suho ponočnjaki, in sicer možje. Doma so sklicali svojega soseda Jožo Sajovica, po domače Kurnjeka. Zahtevali so od njega žganja in ga zvabili iz hiše. Ta zagradi v pijanosti sekuro in teče ž njo ven. Začne se med njimi pretep. Sajovic maha s sekuro, v tem pa zagradi nekdo leseni korec pri vodi in ga udari po sencih s tako silo, da mu je počila črepinja in so se mu možgani močno pretresli. Sajovic je šel nato v svojo hišo, a kmalu se mu je začelo blesti, za silo se je še izpovedal in prejel tudi zakrament sv. poslednjega olja, pretekli ponedeljek pa je umrl. Njegova napaka je bila v tem, da je preveč ljubil pijačo; žganje je bila njegova vsakdanja pijača. V pijanosti je bil silno togoten in, če ga je kdo dražil, se ga je polotil kar s sekuro. Kadar je bil pa trezen, je bil dober človek. — Najhujše je pa sledeče: Pretekli petek zvečer se je obesil v Orehovljah v svojem stanovanju za hišni tram 48letni tesar Jakob Cimžar, po domače Maleš. Tudi ta je rad pil žganje; poleg tega sta se pa z ženo vedno prepirala, ker ona ni znala po pameti ž njim ravnati. Zadnje nedeljo je bil namesto pri službi božji v gostilni. Vse to ga je gnalo v jako žalostno in nesrečno smrt! — V enem tednu je torej

PODLISTEK.

Kako je Hkavec dacarja za nos vodil.

Mesar Hkavec je sedel na klopici pred svojo mesnico. Računal je, koliko je dal za koštrune, ki jih je prignal s hribov, in koliko mu kaže dobička. Tri koštrune je bil kupil. Enega je že zaklal in meso poprodal, eden visi zaklan pod streho in eden še živ meketa v mesnici.

Hkavec je računal... Kar zagleda človeka, ki koraka sem po stezi. Že od daleč ga spozna — dacarja! Dasi je bil Hkavec star že nad šestdeset let in ga je naduha trla, vendar je z mladeniško urnostjo vstal, se obrnil in izginil v hišo.

Ko dacar prisopiha do mesnice, je Hkavec že stal na vežinem pragu s škarjami v rokah.

„Oče Hkavec! Vi ste klali koštrune, pa jih niste zadacali,“ nagovori dacar mesarja, ki je mogočno vihal svoje dolge brke.

„Vam je pa že kakšna lažniva babnica iz same nevoščljivosti natvezla take prazne marnje. Jaz koštrune klal!“

„Hkavec! Ali ne veste, da bo treba enkrat odgovor dati od vsake goljufije?“

„Ah, računov se pa jaz bojim! Najrajše vse sproti plačam.“

„Ali ne razumete? Treba se bo enkrat na smrt pripraviti!“

„O, kolikokrat sem že gledal smrti v obraz!“

„Pa svoji ne, Hkavec, ampak koštrunovi.“

„Glejte, včeraj ste gnali tri koštrune domov. Kje jih imate?“

„Še več kakor tri,“ odgovarja mesar samozavestno, „pa niso bili moji. Ljubljanskemu mesarju sem jih pomagal gnati in enega mi je dal za plačilo. Ta je pa še živ v mesnici.“

Hkavec popelje dacarja v mesnico.

„Torej zaklati ste vendarle mislili koštruna, ker ga imate že v mesnici?“

Mesar se dobrovoljno nasmeje in odgovarja: „Le pogledite jih, škarijce! Ostriči mislim koštruna, pa ne zaklati!“

Dacar mu je moral verjeti. Vendar pa se ni dal odgnati.

„Ne verjamem pa vendar ne, da imate samo tega koštruna pri hiši. Vi ste že večkrat dacarje za nos vodili. Pojdite z mano, da greva malo pogledat po vaših shrambah.“

In sta šla.

Najprvo dacar pogleda v kuhinjo. Bil je zelo radoveden. Hkavka ga je hotela kar z burkljami nagnati, ko je stegnil svoj vrat v peč in pokukal v piskre. In vendar — tam v zadnjem loncu je bila zgnatana cela koštrunova koža.

„Aha, tu imate pa koštrunovo kožo!“

„In kaj za to!“ odvrne Hkavec. „Ali ne smemo kož jesti? Če je revščina pri hiši, so tudi kože dobre za med zobe.“

„Ali boste kosmate kože jedli?“

„In no, če se skuhamo, se same omavžajo. Ni jih treba dreti.“

Dacar je z glavo majal, ko je šel iz kuhinje. Ni mu šlo v glavo, da bi Hkavec kosmate kože jedel. Moral mu je verjeti, četudi ne rad.

Stopita v izbo. Tam je deček gonil na dolgem motvozu zibel. Resno in plašno se je držal.

Dacar je pogledal po vseh kotih, a koštruna ni našel.

In vendar je bil odrti koštrun v izbi. Hkavec ga je bil hitro povil v cunje, ko je zagledal dacarja, in položil v zibel, fantu pa zapovedal, da naj ziblje. Dacarju pa ni prišlo na um, da bi bil pogledal v zibel.

Prekanjeni mesar je peljal dacarja še po drugih shrambah, a ta ni našel ničesar, kar je iskal.

Nevoljen se poslovi dacar pri Hkavčevih, rekoč:

„Oče Hkavec! Ako bo Bog tudi pretkanost plačeval po zasluženju, tedaj se vam spleta v nebesih velika krona.“

„Tisto pa, gospod dacar! Krona pa taka kakor voguški plot, pa ne za pretkanost, ampak za krvavo prisluženi kruh. Vi samo stiskate, Vi limone srkate, nam pa luščine puščate. Gospod dacar! Saj ne krademo, ne goljufamo — to se seveda ne sme — če pa tudi mi malo pri deželi pogospodarimo in izkušamo zmanjšati breme, ki nas tare, tedaj imamo kot davkoplačevalci to pravico.“

„To je stvar gosposke, Hkavec!“

„Tisto pa, gospod dacar! Zato vam nič ne zamerim, da ste po moji hiši iztikali kakor za kakšnim tatom. To je stvar gosposke!“

Dacar odide z mračnim čelom, Hkavec pa pripoveduje svoji ženi, kako je dacarja izplačal. Smejala sta se in se veselila — saj to ni bilo prvokrat, pa tudi ne zadnjokrat.

Otroci tega sveta so modrejši, kakor otroci luči.

P. B—c.

povzročilo žganje dva prav žalostna dogodka! Koliko je pač še drugega skritega gorja po družinah, ki ga povzroči žganje pitje! Zato pa, možje in fantje, ako hočete sami sebi dobro, nikar ne pijte tega prokletega žganja!

Iz Mavčič, 21. januarja. Blizu deset let se že bijemo za povečanje naše šole, ali bolj prav bi moral reči, se bijemo zoper šolo L. 1904. ali 1905. je bilo sklenjeno, da se šola razširi v dvorazrednico, in, ker se sedanja ne dá povečati, naj se sezida nova šola. Svet se je kupil, prostor določil, a nekateri vplivnejši možje so reč zavlačevali, tako da se je višja oblast pred tremi leti odločila siloma naložiti šolsko doklado kar za dve leti. Sedaj je reč krenila na drugo pot. Možje so se jeli zanimati, kupljeni svet se je plačal in zadnjo soboto je komisija določila načrt in zaznamovala natančno lego bodočega poslopja. Kakor smo bili doslej v nekem oziru zadnji, tako smo pa sedaj prvi. Vsi možje so bili za to, da se zgradi nova šola tako, da bo v šoli preskrbljeno ne le za tretji razred, ako bi se morda moral pozneje kdaj osnovati, ampak tudi za kuhinjo in druge prostore, v katerih se bodo dekleta učila kuhanja, šivanja, sploh gospodinjstva. Kakor čujemo, se doslej na Kranjskem na deželi še ni nobena šola zgradila po tem novejšem odloku naučnega ministristva. Šola se letos spravi pod streho, leta 1914. v jeseni pa se bo začel v njej pouk. Reči smem, da so naši občani, zlasti še mladina, zadnji čas res napredni. Bero radi dobre časopise, ki prihajajo k nam v prav lepem številu. Tudi abstinenčno gibanje se med mladino veselo širi. Vražji šnops, hvala Bogu, ima med mlajšim svetom vedno več sovražnikov. V krajni šolski svet so bili izvoljeni vrli pristaši ljudske stranke, no, pa saj libera'cev pri nas skoro ni.

Iz preddvorske občine. Pri seji občinskega odbora dne 15. januarja je bil oddan v zakup g. graščaku Fuchsu občinski lov za letno zakupnino 1500 K. Lovišče občine Preddvor je jedno največjih in najlepših lovišč na Kranjskem. Občinsko ozemlje obsega planoto od Tenetiš nad Kranjem in gorska pobočja ter gorovje z visokim Stožcem in Zaplato, z divnim razgledom in romantično Kokrsko dolino gori do koroške meje. Občina meri 18.000 oralov ali 107 kvadratnih kilometrov. Lov v gorskih dolinah ni samo zanimiv, ampak tudi bogat radi obilice gamsov. Žal, da je v občinskem ozemlju kakih 15 samolovov, ki vrednost občinskega lovišča znatno zmanjšujejo. Zakupnina se je sedaj povišala za 700 K. Sicer smo pa zadovoljni, da obdrži lov g. Fuchs, ki z občani lepo ravna in čegar darežljivost je znana po vsi okolici. Ako bi ne bilo zgoraj imenovanih samolovov, bi moral občinski lov nesti letnih 4000 K, tako, da bi se z njim porivala vse občinske potrebščine.

Politični obzor.

Boj vevlastij za mir. Veleposlaniki so predložili Turčiji noto, s katero so naznanili vladi željo, da naj se sklene mir, če ne,

je v nevarnosti Carigrad in sovražnosti bi se raztegnile tudi na azijske dežele turške države. Ko Turčija ne bo poslušala tega svarila, bi jo velesile pustile brez pomoči. Prepusti naj tedaj mesto Drinopolj Balkanski zvezji, velesilam pa skrb za usodo otkov v Egejskem morju. Ako bo Turčija to izpolnila, bodo vevlasti delale na to, da bodo mošeje v Drinopolju imele varstvo.

Turški narodni svet, ki se je zbral dne 22. t. m. v Carigradu, udeležilo sega je 80 oseb iz vseh lurških strank, se je izrekel za to, da naj se sprejme nota vevlasti in sklene mir z balkanskimi državami. Sultan bo izdal razglas na ljudstvo, ki je tem bolj potreben, ker turški vojaki, zbrani pri Cataldži, zahtevajo vojno. Govori se, da bo Turčija pač odstopila Bulgarski Drinopolj, da bo pa odrekla plačevanje vsake odškodnine, kar bo seveda povzročilo nove homatije.

Rusija je naznanila po veleposlaniku Giersu turški vladi, da ne bo ostala mirna, če se obnovi vojna.

Med Avstrijo in Rusijo je veliko nasprotstvo, če se tudi z diplomatskim laskanjem včasih prikriva. Posebno to Avstrijo jezi, da imajo Srbi Ruse za svoje prijatelje in zaščitnike. Precej t. Avstrija rada žrtvovala, ko bi mogla Srbijo izneveriti Rusiji in naše prikleniti, saj vidi, da ima država svoje interese na Balkanu in tu je Srbija soseda. Avstrija in Nemčija hočeta imeti za svojo gospodarsko organizacijo na Balkanu prsto roko. Ker se Srbija z lepo ni hotela ukloniti, se bo morala z grdo, pravijo nemški diplomati. Nič se jim ne zdi škoda milijard, da bo le pretrgana graja, ki hoče ovirati nemški tok proti vzhodu. Rusija ne drži rok križem. Kaj pride, le slutimo. Avstrija bi se pač najbolje pripravila na veliki boj, ako bi nehala zatirati svoje slovanske narode, ki so že toliko krvi prelili za njen obstoj. Kaže se pa, žalibog, da se to spoznanje vedno bolj umika, ker divja strast nemške gospodstvažljivosti.

Boj med Grki in Turki na morju. Dne 18. t. m. so prišle turške vojne ladje iz Dardanel in so napadle najboljšo grško vojno ladjo „Averof“ na odprtem morju. Tej grški ladji so prišle druge na pomoč in vnel se je boj. Ladja „Averof“ je zadela turško ladjo „Barbarossa“, jo precej zelo poškodovala in ji umorila 27, ranila pa 78 pomorščakov. Tudi ladja „Averof“ je bila znatno poškodovana. Grške ladje so potem zapodile turško brodovje nazaj v Dardanele. — Par dni prej je pa turška križarica „Hamidije“ ponoči neopažena prodrla blokado grških ladij in straši sedaj ob sirijskem bregu. Grki so se je tako boje, da so pri Pireju v morje položili torpede.

Albanija. Zaradi velikosti Albanije je še vedno spor med Avstrijo in Rusijo. Avstrija hoče imeti veliko Albanijo in malo Srbijo, Rusija pa narobe.

Predsednik avstrijske državne zbornice o avstrijski politiki. Dne 20. t. m. je imela Nemška ljudska zveza v Solnogradu shod, na katerem je govoril predsednik državne zbornice dr. Sylvester. Njegov govor je znamenit, ker do-

kazuje, da se je po porazih in groznih stroških, katere je napravila dosedanja Prochaskova politika, tudi Nemcem začelo daniti v glavi. Rekel je dr. Sylvester: „Avstrijci moramo razmere do balkanskih držav temeljito premeniti. Delati moramo tudi na to, da poneha razdraženost Rusije proti Avstriji. Ako bomo z Rusijo napravili stalen mir, bodo tudi nasprotnosti s Srbijo same od sebe prenehale. Velika težava bo, napraviti Albanijo za državo z evropsko kulturo, vendar bo treba, če smo že ustvarili to novo državo, da jo ohranimo tudi življenja zmožno. Za Turki nam ni treba jokati, že zaradi tega ne, ker se je v bosenskih zadevah Turčija postavila na stran Angleške, Rusije in Francoske, proglasila bojkot nad našim blagom ter vrhutega še zahtevala 55 milijonov odškodnine.“

Poljsko šolo na Dunaju so sklenili ustanoviti dunajski Poljaki. Ne verjamemo, da bi imeli Poljaki kaj več sreče, kakor Čehi.

V ogrski državni zbornici je na dnevnem redu predloga o volilni reformi. Socijalni demokrati so proti načrtu vlade naganjali svojo stranko, da naj se prične splošen štrajk. Romun Pop je stavil predlog, da naj vsi moški in ženske s štiriindvajsetim letom imajo volilno pravico in da naj bo volitev, ki se vrši po občinah, tajna. — Izključenih je še vedno 31 opozicijskih poslancev.

Čudna politika na Hrvaškem. Nemški listi pripovedujejo, da se položaj na Hrvaškem ne bo izboljšal, dokler se ne reši kriza na Balkanu, to se pravi: Cuvajev režim, ki drži Hrvate „v špangah“, se bo obdržal toliko časa, dokler ne bo Srbija ukročena in ponižana. Ogrska vlada se namreč boji, da se bo Hrvaška ločila od Ogrske. Ta strah ogrske vlade je opravičen, ker ima Hrvaška dovolj povoda za ločitev. Ogrji pa sumničijo Hrvate, da se bodo združili s Srbijo, če se ločijo od Ogrske. To sumničenje je sicer zlobno in neutemeljeno, a prav pa le prihaja, da morejo Ogrji Hrvate še nadalje daviti, pri vsem tem se pa še delati, kakor da bi vzdrževali državo s krotanjem puntarjev. Hrvaška vlada se na vso moč trudi, da bi v saboru nihče ne znil o ločitvi od Ogrske. Ker je Stranka prava trgovatna, hoče vlada z nekaterimi obljubami kupiti srbsko-hrvaško koalicijo in si zagotoviti večino v zbornici. Ker je hrvaško-srbska koalicija nedavno obnovila zvezo s Stranko prava, ima vlada le malo upanja, da bi kaj dosegla s svojo politiko.

Minister za Hrvaško Josipović je odstopil, ker je zaradi odprave komisarijata v Zagrebu in zaradi razpisa novih volitev prišel navskriž z ministrskim predsednikom Lukacsem.

V Trstu so zaprli nekega italijanskega vohana.

Italija. Vojno ministristvo hoče naročiti 70 avtomobilov za artilerijo, da bodo na avtomobilih prevažali topove.

Predsednik francoske republike je postal Poincaré, dosedanji ministrski predsednik. Pri volitvi je dobil od 859 oddanih glasov 483 glasov. Jakobinci so ostali v manjšini. Nato je odstopil poljedeljski minister Pams, ki je tudi kandidiral

Ribičeva hči.

Spevoigra v enem dejanju.

Spisal dr. I. Frogelj.

Dalje.

Katarina. Zdaj pa ne joči več! Glej, zapeti ti hočem veselo, da se ti srce razjasni. (Poje. Po napevu „Na planincih“.)

Sama sem doma sedela,
dolge urice sem štela,
moj'ga sina nič več ni,
on pri svoji žen' sedi.

(Mračni se, svetloba zarje prehaja v mesečino.) Vidiš. Zdi se mi, da se smeješ.

Jela. Oh, mati, kako bi bila srečna!

Katarina. Dete moje! (Se objameta.)

Juri (berač, ki se dela slepega, pride). Oh, jej, jej! Kako se imata te dve radi. (Zavriska in zapoje po „Jaz sem Kranjčičev Juri“.)

Jaz sem ta slepi Juri,
le brž zaprite duri;
da, da
'mam slepo oko,
pa fajn uho.
Pa kamorkoli pridem
brž duri vse obidem
da, da,
jaz izvem za vse,
kak' živé ljudje.

Pa ohranim záse. Zapomni si to, ti sladko cukrasto punčè, ki misliš, da boš vedno mlado. In zaljubljeno, kajpak! Boš že še videla, kako to vse mine.

Jela. Juri, ti si vedno vesel.

Katarina. Samo norčuje se iz ljudij. Se dela slepega, pa vidi bolje od nas

Juri. Tisto pa res, mati. Vidim že, vidim, pa povedati ne smem. Tisto je pa res. Sam pri sebi se smejem, ki vem nekaj, česar

drugi ne vedo. Pa tega ne povem rad. Ni zdravo! Ampak zabavno.

Jela. Kaj pa veš, Juri?

Juri. Tebi bom povedal, ki si še otročja in otroci radi verujejo. Vidiš, šnef! Jaz vem, da so ljudje neumni, kar vsi po vrsti.

Katarina. Lepa hvaležnost za to, da te redijo.

Juri. Hvaležnost gor, hvaležnost dol. Ljudje so trapasti! Samo to je razlika, da so eni bolj, drugi manj. Stari plešejo in se ženijo, namesto da bi delali pokoro. Mladi pa javkajo kakor bi jih po nogah trgalo. Pa vsak hoče vedeti najbolje, pa zato nikomur nič več nobeden ne verjame. Pa le povej jim resnico v obraz. Boš lepo naletel! Zato sem slep, pa vriskam Pa pravijo vsi, da sem trapasti, pa so sami trapasti, oh trapasti pa takó!

Jela (se zasmije). Ne, ne, Juri, ti nisi!

Katarina. Hudoben pač.

Juri. Tisto pa ne! Tistega si pa ne pustim reči, pa niti od vas ne, Katra!

Katarina. Saj nisem za res mislila. Ali zameriš?

Juri. Zamera je zlodjeva bira, pravim jaz, pa se držim božjega nauka: Ti meni eno, jaz tebi dve.

Jela. Oh, Juri, to je pregrešno!

Juri. Po turški in judovski veri ne. Kaj boš mene učila? Tisto pa ne. Boš Jozo!

Jela. Joze nikoli.

Juri. Le meni verjemi. Je že sklenjeno. Presneto je zvit Joza.

Katarina. Ljubi Juri, kaj se je zgodilo?

Jela. Juri, lepo prosim, povejte!

Juri. Aha! Ste sladki zdaj? Pa ponižni, ko

tržaškega župana pes, ki ga preganjajo svetovalci, — pa ne psa. Le čujta! Tam doli pri „Ribi“ sedita, pa se bratita —

Jela. Moj oče?

Juri. Tvoj oče in Joza seve, misliš, da ne moreta? Ej, je prebrisan Joza, plačuje za vino, pa je že opijanil moža. Pa roko sta si stisnila, pa besedo sta si dala. Dà, dà. To je še huje, ti zaljubljeno mačè in ti staro krpelišče!

Jela. Mati, kaj bo z menoj! (Zajoče.)

Katarina. Če se šališ, Juri, ni lepo.

Juri. Seveda, zdaj se šalim. Tako je. To je hvaležnost človeku, ki ima to slabost, da ima mlade, zaljubljene ljudi rad, ki jih že hudo žeja po zakonskem pelinu. Pa si sama pomagajta, če vesta bolje. Prav res! (Hoče iti.)

Katarina. Juri! Ne bodi no tak!

Jela. Čakaj, Juri! Ti ljubiš sadjevec.

Juri. Če ni boljšega, se ga ne branim.

Jela (gre v hišo).

Juri. Pa ima le dobro srce to deklè. No, no, saj ne rečem nič, mati Katra, tudi pri vas ne pustite človeka brez krepčila. Manje ko ima, rajši da. Pri tistem Jozi je pa že tako, da človeka oštejejo, pa še praznega zapode. In tisti Matajec, ki ima tisto Nežo, ki škili, tisti dedec še psa nate naščuje, kakor Mažar. Pa naj gre na Ogrsko, potep!

Jela (se vrne). Na, Juri!

Juri. Šment, deklè! Ti bi lahko cesarju na mizo nosila. Prav vesel bi te bil. Si prav res ko v pesmi (zapoje):

Sem ribiška hči
ko mleko in krí,
sem živih oči!
enake mi ni!

(Pije.)

za predsednika republike, in za njim še drugi ministri. Briand je sestavil novo ministrstvo, prevzel sam predsedstvo in notranje zadeve, zunanje zadeve pa je izročil Journartu.

Novo vojne ladje. Admiral Montecuccoli zahteva novih vojnih ladij. Jeden tak velikan stane 60 milijonov kron. Hude žrtve so to. Pa bolj je Avstriji mornarice treba, kot povečanja vojne na suhem.

Khuen - Hedervary, znani nasprotnik Hrvatov, je bil izvoljen za predsednika madjarke delavne stranke. Priredil se je njemu na čast banket, na katerem je Khuen govoril o dualizmu in podtikal Jugoslovanom obžalovanja vredne izgrede. Te izgrede je pa ravno Khuen sam zakrivil.

Španski kralj Alfonz je postal liberalec. Od nekdaj so štiti španski kralji katoliško vero kot državno vero. Kralj Alfonz se je pa vedno bolj lovil v mreže framasonov. Zdaj je prišel tako daleč, da je brezverske prijatelje povabil k sebi in jim objubil pomoč v kulturnem boju, t. j. v boju zoper cerkev. Da bi se jim še bolj prikupil, je rekel, da on noče imeti kraljevske oblasti, ampak ono, katero ima predsednik kakšne republike. Tolpe republikancev in socialnih demokratov so ga potem, ko se je peljal po ulicah, prijazno pozdravile. Le malo naj še počaka zaslepljeni kralj! Ko bo pšenica framasonov dozorela, pozdravili ga bodo ti novi prijatelji z revolverji.

Novičar.

Protest mestnega županstva v Radovljici. Poroča se nam: Mestni zastop radovljiški je v svoji seji dne 7. januarja 1913 sklenil soglasen protest proti neutemeljenemu napadu dr. Trilerja, deželnega odbornika v Ljubljani, na večino deželnega odbora S. L. S. Z ozirom na tukajšnje mesto so njegova izvajanja, priobčena v „Slov. Narodu“, popolnoma neutemeljena, krivična in mestnim gospodarskim interesom škodljiva. Mesto Radovljica se ima zahvaliti za prepotrebni vodovod ravno večini dežel. odbora ali S. L. S., ki je s to napravo izkazala mestu neprecenljivo dobroto. Mesto ima še mnogo drugih potreb, ki so prevažne za gospodarsko stanje in razvoj mesta in bo vsled tega zopet navezano na večino deželnega odbora poslancev S. L. S. Zato izreka radovljiški mestni zastop večini deželnega odbora za sodejanje naklonjenost svojo najtoplejšo zahvalo, obenem pa tudi svoje popolno zaupanje.

Narodno-napredni Jeremija. „Slov. Narod“ je prinesel 21. t. m. to-le žalostno novico: „Pri nas se preveč (!) tiska! Kdor bode enkrat (!) organiziral narodno-napredno stranko, se bode moral pred vsem pečati z njenimi glasili. Teh je obilo preveč (!) in vsako jadra svojo pot (!),

Peter (pride in poje ž njim).

Jela (k Petru). Peter!

Katarina. Ali te ni sram? Še poveš mi ne. To ni lepo.

Peter. Kako bi povedal? Saj vidite, mati! Rada se imava.

Juri. Tako je prav, Peter! Tisti, ki pravi, pozabi. Jela. Peter, Juri je povedal.

Juri. Tiho bodi! Vsi tiho, če hočete, da bo prav. Jaz pravim. Kar se pri vinu izkyha, to ne velja. Tiste čenče so čenče. Tako bom naredil, da si bo Joza zapomnil, kaj se pravi, gledati v tuje zelje.

Jela in Katra (govorita Petru po tiho).

Juri. Poslušajte me! V par hipih se vrneta od „Ribe“. Zdi se mi, da že vriskata skozi gozd. Treba je hiteti. Hej, dekle! Na vrtu dol sem videl neko slamnato trašilo. Hitro mi skoči ponje.

Jela. Zakaj?

Katarina. Prav res! Čemu nam bo slamnat mož? Še tega je treba!

Juri. Jaz pravim, da ga je treba. Punčè, poskoči po slamnatega moža, da dobiš pravega.

Jela (gre za hišo).

Juri. Vi, mati Katarina, se pa kar izgubite. Tu bomo streljali.

Katarina. Streljali?

Juri. Seveda bomo. Kakšna igra pa naj bo to, brez streljanja? Peter, ali imaš kaj v puški?

Peter. Cev, pa naboj.

Juri. Izprazni! Odstrani krogeljo, da ne bo kake nesreče. (Peter izprazne puško.)

Jela (pride s slamnatim možem).

Peter (se zasmeye).

Katarina: Pa ga ne boš stavil Jeli na streho, Juri?

Juri? Jezik za zobmi!

Katarina: Saj ni pri pameti. (Jeli.) Sadjevec ga je omotil.

Konec prih.

na kateri strelja z revolverjem (!), kakor gosti, ki zapuščajo veselo svatbo. Velika nevarnost (!) tiči v teh glasilih, ki hočejo biti neodvisna (!) na zgoraj in na spodaj. Pri tem pa koljejo kozla za kozlom (!), a dotične stroške plačuje vsikdar narodno-napredna stranka.“ — Največjega kozla je pa zaklal „Slov. Narod“ sam, ko je v isti številki, v kateri je ozmerjal neodvisne napredne liste, ki „pobalinsko rujejo, narodno-napredne može psujejo ter podirajo narodne trdnjave“, izjavil, da sicer pri teh razmerah ne more delati čudežev, pa vendarle priporoča, da naj napravijo vse neklerikalne slovenske, hrvaške in srbske stranke shod — in zvezo med seboj. — Neodvisni list „Dan“, ki se je čutil po rebrih zadetega, je drugo jutro „Narodu“ odgovoril: „Čvičkarji, t. j. „Narodovci“, bolj podirajo napredne trdnjave, kakor mi.“

„Gospôda, kam jadramo!“ Štajerski liberalni deželni poslanec dr. Kukovec je na nekem shodu hujskal zoper poslance S. L. S., ker delajo obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru. Iz vsega njegovega govora se vidi, da bi liberalci radi pomagali našim poslancem obstruirati, ako bi bili na krmilu. Ker so pa v veliki manjšini, rajše pomagajo Nemcem bevškati nad poslanci S. L. S. in trdijo, da je obstrukcija nepremišljena. „Dan“ daje tale nauk: „Iz Slovenske Bistrice nam pišejo: Pri volitvah iz veleposestva v tukajšnji okrajni zastop smo Slovenci sijajno — pogoreli. Nemštvo se združuje in jači, mi pa se v medsebojnem boju razdvajamo in cepimo. Gospôda, kam jadramo?“

Volilni teden v Radovljici. Piše se nam iz Radovljice: Kar dva dni zaporedoma smo imeli ta teden volitve. Dne 19. januarja, v nedeljo popoldne, so se vršile volitve v krajni šolski svet radovljiški. Dosedaj so dolgo vrsto let v tem varnem zastopu odločevali samo liberalci. Pri volitvi v nedeljo so pa vsi do zadnjega propadli in so šli v pokoj. Volitve so se udeležili odborniki mesta Radovljice, Lancovega, Predtrga in iz Lesca. V krajni šolski svet so izvoljeni samo pristaši S. L. S., in sicer gg.: Aleksij Roblek, župan v Radovljici, Vinko Resman, podžupan, Ivan Dornič, župan z Lancovega, Josip Tepina, posestnik v Predtrgu, in Ivan Brejc, posestnik iz Nove vasi. — V pondeljek, dne 20. januarja, pa je bila volitev enega zastopnika kmečkih občin celega sodnega okraja radovljiškega v okrajni šolski svet. Izvoljen je g. dr. Janko Benedik, zdravnik na Bledu, in njegovim namestnikom g. Ivan Finžgar, župan na Breznici, oba zavedna pristaša S. L. S. Liberalci si niso upali postaviti niti kandidatorov ampak so se vdali v svojo usodo in volili moža S. L. S. Ob teh dveh volitvah smo jasno videli moč organizirane S. L. S. in spoznali vso revščino razpadlega liberalizma. Biti v sedanjem času še liberalec, je res nekaj smešno-žalostnega. Kmet-liberalec med ogromno večino pristašev S. L. S. pa res, kjerkoli se pokaže v javnosti, igra tako vlogo, kakor muha v močniku!

Razširjenje kolodvora v Radovljici. Mestni zastop radovljiški se prav posebno trudi za razširjenje kolodvora in na otvoritev popolne železniške postaje za tovrstno blago. V tej prevzišni gospodarski zadevi je mestni zastop izročil vso akcijo poslancem S. L. S. v prepričanju, če ti ne dosežejo ugodne rešitve tega prevažnega železniškega vprašanja, potem pa je sploh nemogoče še kdaj misliti na uresničenje razširjenja kolodvora. In kakor ravno zvemo, se je posrečilo po opetovanem moledovanju g. drž. poslancu Jos. Pogačniku na Dunaju in g. dež. poslancu Ivanu Pibru v Trstu doseči, da so se napravili novi načrti in da je zadnji načrt tudi že potrjen. Ves načrt bi stal 20.000 K. K temu načrtu je upanje, da prispeva železniško in poljedelsko ministrstvo, deželni odbor in pa mesto samo. Zadeva je sedaj v najboljšem in ugodnejšem tiru.

Zveza gasilnih društev v Ljubljani se je postavila na strankarsko liberalno stališče. Naša gasilna društva tedaj prav store, če kmalu izstopijo iz te zveze, ako že niso. Ni treba zvezi pošiljati nobenega imenika članov, ker bi se ti imeniki lahko izrabljali v liberalne agitacijske namene. Deželni odbor je priznal le deželni svet kot središče gasilske organizacije, na kar opozarjamo vse naše ognjegasce.

Šviga - švaga. „Slov. Narod“ pripoveduje, da Čehi niso nikdar toliko udarcev dobili, kakor takrat, ko so bili v opoziciji z vlado, potem pa pristavlja: „S tem pa seveda ne rečemo, da bi bila taka politika danes umestna tudi s stališča Jugoslovanov.“ — Kaj bo li spet jutri?

Vodna postaja na kranjskem kolodvoru je domalega zgrajena. Rabila se bo pred vsem za brzovlake, ki se vpeljejo s 1. majem na gorenjski železnici. Ti brzovlaki se bodo ustavljali edinole v Kranju in na Jesenicah. Reservoar vsebuje 100 kubičnih metrov vode in je zgrajen iz železo-betona. Vodna postaja ima tri vodotoke, pri katerih bo lokomotiva zajemala vodo, in podzemski pepelnjak za odkladijanje pepela in braške. Prometu se izroči ta vodna postaja šele prihodnjo spomlad. Zgradila jo je tvrdka H. Dirnböck iz Gradca, obl. avt. stavbni inženjer. Vsa zgradba stane okrog 30.000 kron. Kakor čujemo, se bo kranjska železniška postaja najbrž že prihodnjo spomlad znatno preuredila in povečala.

List „Sloga“, ki v Krškem izhaja, pa z liberalno politiko med Slovenci na ogrski meji neslogo seje, ima tudi svojega župnika, F. S. Šegula, izdajatelj „Šmarnc“, ki zalaga ta potuhneni list s slabimi članki in, za kratek čas, s še slabšimi verzji. Tu poje: „Ljubi mir v poštenosti, proti laži se bojuj!“ Lepa poštenost naj bo to, če list vedno grize poslance S. L. S., posebno „kaplana“ Korošca, liberalcem pa slavo prepeva!

Čuden slučaj. G. Ferdinand Bodner v Kranju je dne 21. t. m. brzojavil svojemu sinu, posestniku v Šiški, da naj pride v Kranj, ker mu je umrla mačeha. Med tem časom je pa dobil Bodner brzojav, da naj pride dol, ker mu je umrl sin.

Utopila se je dne 17. t. m. v Stražišču v vodnjaku Mar. Volčič. Šla je s škafofom po vodo in ga postavila na vodnjak ter hotela izvleči vodo, a nesreča je hotela, da se je pri tem reva, 67 let, prekucnila v vodnjak. Deset minut pozneje so jo našli in izvlekli. Vsi poizkusi, da bi jo spravili k življenju, so bili brezuspešni.

V Lescah pri „Katrineku“ bo v nedeljo razgovor o raznih kmetijskih potrebah s prosto zabavo in godbo na lok. Učiteljska tiskarna v Ljubljani je napravila tiskovno napako, ko je v vabila natisnila, da to zabavo priredi c. kr. kmetijska podružnica v Lescah.

V slovenskih planinskih kočah je bilo v minulem letu 5968 Slovencev, 500 Čehov, 137 Hrvatov, 1164 Nemcev, 161 Italijanov in 53 hriboolazcev iz drugih narodnostij. V Triglavskem Domu jih je bilo vseh skupaj 660.

Umrl je v Ljubljani jg. ces. svetnik Ivan Murnik po dolgem bolehanju. Rojen je bil v Otoku pri Radovljici. Bil je dlje časa državni in deželni poslanec in deželni odbornik. Bil je vedno narodno-napreden, pravi „Narod“, kar pa ni res.

Ne zapirajte vrat sreči, ki Vam sili v hišo! Tako enako se glasi današnji oglas „Slovenske Straže“, ki vabi dotičnike, kateri hočejo poizkusiti svojo srečo s srečkami, k nakupu varnih in zupanja vrednih vrednostnih papirjev. Da je to najcenejši in najmanj nevaren poizkus, priti do bogastva, je že zdavno pribito. Vprašanje je le: S katero srečko? Imamo jih nebroj, ki so vse dobre in zanesljive, najdragocenejšo pa nam zapušča Turčija, ki se ravnokar umika iz evropskega prizorišča. S turško srečko bomo pri izžrebanju glavnega dobitka 400.000 ali pa 200.000 frankov se prav veselo poslovili od Turkov! Ne zamudimo vlaka, ki pelje dne 1. februarja t. l. k sreči! Vozni listek stane le K 475, naš cilj pa je 400.000 ali 200.000 frankov! Kdor si namerava kupiti to izborno srečko, naj čita današnji zadevni oglas „Slovenske Straže“.

Na tedenski semenj v Kranju dne 20. jan. je bilo prignanih: 95 glav domače govedi (za mesarja 60), 5 telet, 00 glav bosenske govedi, hrvaške govede 00 in 45 domačih prašičev ter 0 domačih koza in 1 domačih ovca. — Za kilogram žive teže: za pitane vole 88 v, za srednje pitane vole 84 do 86 v, za nepitane 76 do 78 v, za bosensko goved 00 v, za teleta 1 K, za pitane prašiče 1 K 18 v, prašiči za rejo 0 K 00 v. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 23 K; ječmen 21 K; oves 23 — K; kuruza 22 K; ajda 24 K; proso 22 K; krompir 6 K 00 v, fižol (rdeč) 25 K, koks 30 K, detelja 180 K, slanina 0 — K, drva (trda) 18 K, drva (mekha) 10 K, maslo 300 K, jajce 6 v, seno 650 K, pšenična moka 36 v, kaša 34 v, ješprenj 32 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (26) sv. Polik.; ponedeljek (27.) sv. Janez Zlatoust; torek (28.) sv. Karol; sredo (29.) sv. Franc S.; četrtek (30.) sv. Martina; petek (31.) sv. Peter N.; sobota (1.) sv. Ignacij.

* * *

Nova iznajdba. Iznal je W. S. Ireland nov pisalni stroj „Stenotip“, s katerim se lahko zapiše 500 besed v eni minuti.

Na parniku „Sebenico“ v Trstu je eksplozivni bencin, ki je parnik zelo poškodoval.

Bavarsko. Zakon princa Jurija Bavarskega z nadvojvodinjjo je bil pred sodnijo, kakor tudi od cerkve, neveljaven spoznan.

Albanska — zastupljevalka. Srbi so prišli v neko albansko vas. Prebivalci so bili pobegnili, ostala je doma le neka Albanska s svojim otrokom. Ko je častnik zahteval, da naj prinese kaj hrane, se je babnica sprva branila in je rekla, da nič nima. Potem je pa šla v klet in je prinesla vina in mesa. Častnik jo je silil, da naj sama pokusi pijačo, pa ni hotela. To se je častniku zdelo sumljivo. Ukazal je, da naj otrok pije. Pil je, pa naenkrat so ga začeli zvijati krči in je umrl. Vino je bilo zastupljeno. Ker so med tem časom pili vino tudi vojaki, jih je umrlo v kratkem času 61. Srbi so potem Albansko, ki je primešala vinu strupa, razsekali na drobne kosce.

Srednje šole v Avstriji. Leta 1908. je bilo 121 nemških gimnazij, čeških 51, poljskih 44, rusinskih 5, slovenskih 1, hrvaških 5, laških 6. Realk je bilo 56% nemških, 31% čeških, poljskih 8%, laških 2%. Slovenske mešane gimnazije se štejejo za nemške; ravnokalo se profesorji Slovenci, delujoči na nemških šolah prištevajo Nemcem. Nemških dijakov je čimdalje manj, slovanskih pa vedno več. Število gimnazijcev

raste med Poljaki, Slovenci in Hrvati, pada pa med Čehi, ki vedno bolj obiskujejo realke. Najbolj pridno so se učili Slovenci, najslabše Italijani. Obrtnih šol imajo nekaj Čehi, drugi Slovani prav malo. Iz vsega se vidi, kako med Slovani povsod prevladuje nemštvo, zlasti med Slovenci. Naval slovenskih dijakov v latinske šole je prevelik, dočim realnih šol skoro ne poznajo; ne poznajo jih pa zato, ker jih nimajo. Absolviranih slovenskih juristov in profesorjev je preveč, da čakajo na službo, nam pa še zmeraj pošiljajo nemške sodnike in profesorje!

Visokošolcev je bilo na avstrijskih univerzah v šolskem letu 1911/1912. 22.733, skoro polovico je bilo juristov.

DRUŠTVA.

V nedeljo v Kranj v „Ljudski Dom!“

Ponavljala se bo v nedeljo popoldne o pol štirih igra „Na Osojah“, ki je zadnjič jako ugajala. Cene bodo znižane. — Kinematograf bo v „Ljudskem domu“ v Kranju v soboto ob 5. in pol 8. uri zvečer ter v nedeljo po igri ob pol 8. uri. Komični prizori!

„Ljudski Dom“ v Kranju. Dne 19. t. m. je uprizorilo tukajšnje Izobraževalno društvo „Kranj“ pod režijo g. C. Mohorja v Ogrinčevem prevodu Mosenthalovo igro „Na Osojah“ (Der Sonnenwendhof). Žid Mosenthal je spreten dramatik. Sicer pa bolehalo njegove igre za popolnim psihološkim neznanjem. Take notranje hibe najdemo tudi v tej igri. Uprizoritev je bila prav dobra, režija sigurna. Marjano je igrala gčna. Ručigajeva zelo spretno in rahlo, prenežno. Valentina je efektno predstavljal g. Bonač, sicer malo preveč salonski in premalo kmetiški. Dominirala je gčna. Pavla Strniša, ki je z rahlo karikaturo kreirala vlogo deklet Mrete. Karakteristično je označila v Micki gčna. Omer s planšarico. Zadet je bil potep Matija v maski in igri po g. Florijančiču. Izborna je bila gčna. Hafner v Ani Sineso in odbrano toaletto je dobro pointirala tajnostno bol preteklosti. G. Potokar je v premladi maski brez patosa rešil vlogo župnika povoljno. Gospod C. Mohor je z dobro masko in gesto hvalno dvignil vlogo Kotlarja Šimenca v tip iz statista. Zadovoljili so Tilen, Neža in cerkvenik. Statisti (dekle, berači itd.) so storili svojo dolžnost. Maske so bile dobre, gorenjska govorica na mestu, življenje na planini bi bilo morda lahko za spoznanje šumnejše. Nekaj več lučnega efekta in malo groma v zadnji sliki ne bi bilo škodilo. Udeležba je bila zelo povoljna, razpoloženje cenj: občinstva dobro. Premori, katere je izpolnil s klavirjem g. M. Mohor, razmerno kratki. P.

„Meščanska zveza“ v Kranju bo imela svoj letni občni zbor v četrtek, dne 30. t. m., ob 8. uri zvečer v gostilni g. Franca Kuralta v Kranju. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dekliška Marijina družba v Predosljih vabi k predstavi „Lurška pastirica“, ki jo priredi v nedeljo popoldne ob 3. uri.

Šmartin pri Kranju. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 26. t. m., v veži župnišča gledališko predstavo „Spoštuj očeta!“ Začetek ob 3. uri popoldne. Igra ima zelo lepo in jedrnat vsebino, zato pričakujemo, da se je tudi okoličani v obilnem številu udeležo. Odbor.

Telovadni odsek „Orel“ v Naklem priredi v nedeljo, dne 26. t. m., ob pol 4. uri popoldne v stari šoli predstavo. Igralo se bo: Pijavka, Frakeljnov Boštjan, deklamacija, Kmet in avtomat.

Brezje. V nedeljo, dne 2. februarja, priredi telovadni odsek na Brezju predpustno predstavo. Igra se: „Krčmar pri zvitem rogu“ in „Poštna skrivnost ali začarano pismo“. Poje pa moški in mešani zbor.

Selca. V nedeljo, dne 26. januarja, priredi tukajšnje Kat. slov. izobraževalno društvo za svoje člane zabavni večer pop. z deklamacijami, šaljivimi prizori, tombolo, srečolovom in šaljivo pošto. Pri veselici bo sodelovala tudi sl. orlovska godba. Vsi društveni iskreno vabljeni. Odbor.

SLOVSTVO.

Knjige „Matiče Slovenske“ za l. 1912. Izvzemi „Zbornik“, ki prinaša dvoje biografskih spisov iz peresa Čeha dr. M. Remeša o našem rojaku-pisatelju abbeju Antonu Kuraltu (1757—1845) in iz peresa dr. F. Ilesiča o Slomšekovem učitelju J. A. Zupančiču, je izdala M. S. letos knjige pretežno leposlovne vsebine. Po Funtkovi „Smrti“ je publikacija „Po cesti in stepi“ prva zbirka pesmi živečih pisateljev. Oseba pisatelja Radivoja Peterlina-Petruške, ki ima romantično preteklost za seboj, je morda naklonila M. S., da je uvrstila med svoje publikacije to zbirko, zakaj vrednost knjige je — da milo sodimo — komaj taka, da zasluži uvrstitev v Matičine knjige. Peterlin je lirik, srednje vrste dober verzifikator starih in novih motivov, brez žarkosti čustva, revne invencije, ozkega literarnega obzorja in siromašne fantazije. Neprebavljeni vplivi slov. lirike od Prešerna do Ketteja, m. pr. Aškerca (5) Aleksandrova (65) i. dr. so jasni v obrabljenih motivih: (6, 8, 29, 45, 56, 68, 80, 87, 106, 114). Proze v vezani besedi mrgoli (7, 13, 15, 26, 33, 59, 70, 88). Pesniku se pastir

„trudi ko vol“ (97), „krega (!) nebo s peklom“ (104). Banalno neukusno je citati: „Grehov“ bi se izpovedal skesano v objemih te ženske (22), naj živim, dokler povsod vsega vina ne izpijem (38), kje ste grudi kipeče v ljubezni potokih (46), plava v vodi beli mesec, zdí se mi, da hleb je sira (47) i. sl. Zopet drugod neslanost evfuizmov: lipe košate s srčki kimajo (28), strela šale (115), ječe noč (108), svinčeni oblaki (101), oblakov sija (28), trak vira (31), zažgana (!) zarja (42), trobentic zlati breg (93), hrastje se jeze (105), razbit leži mak (105), sreče drhtijo topoli (23). Nepoznati so izrazi: premen-a (44), gluša (44), bistrotečnost (123), jasmini (pl.) (46), pri nji (88, 124). Poleg neindividualne forme je vsebina knjige poltenost in medla, skozi prizma slov. lirike zadnjih deset let gledana narava. M. S. bi bila bolj ustregla z izdajo Japljevih prevodov, kakor z „klasično“ album-poezijo nedoraslih institutkov. V „Knezovi knjižnici“ je najbogateje zastopan Milčičevski. Novela „Zločinci“ formalno odgovarja shemi novele. V psihologijo ljudi „na dnu“ se Mil. ne spušta, ki ima ostro oko, sigurno potezo in za spoznanje oduren, naturalističen slog. Istega pisatelja cikl „Mladih zanikarnežev lastni životopisi“ je literarno brez vrednosti, izredno zanimiv pa ko prinos k vzgojevalnemu slovstvu. J. Premkov „Madež“ je psevdopsihološka črtica, kjer operira pisatelj z že obživelim lirizmom prigradnega čustvovanja z naravo. O kakem globljem pojmovanju ženske duše v Anki ni govora. In vendar je motiv zanimiv, ali za epigone cankarstva ni. Dr. J. L. a h o v „Mojster Roba“ (Böcklin) je skrajno težko umljiv študij umetnika-romantika-filozofa, ki išče — vse v nekaki „Jugend“-rokoko-štimung — izpopolnive in ustvari „Radost bogov“ potem, ko je domel, da mora umetnik „živeti“. In Roba res doživi pri Savini, markizi in Juti, morda simbolih, ki naj morda pomenijo renesanco, rokoko (romantiko) in naravno poezijo. Športna umetelnostna naloga, pa morda celo za izobraženo publiko S. M. neumljiva. In je vendar i v Slovincih resnejših problemov ko igrača l'art pour l'art. Konec prih.

Novije vesti.

Učitelji zbadajo. Liberalni listi se bahajo, da so v devetih okrajih že zmagali pri volitvah zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svet liberalni zastopniki učiteljstva. To bahanje, združeno z napadi na Slomškarje in na S. L. S., je otroče neumno, če se pomisli, da bodo liberalni učitelji v vseh c. kr. okrajnih šolskih svetih na Kranjskem v manjšini. Večine bodo vsled tega izzivanja primorane, proti svobodomiselnim krakeljem storiti svojo dolžnost, da obvarujejo škode šolo in krščansko učiteljstvo.

Nasprotnica šol ni Slovenska Ljudska Stranka. Opozarjamo le na današnji dopis iz Mavčič. Omenimo dalje, da se je samo v kranjskem okrajnem glavarstvu v zadnjih letih sezidalo 30 lepih šolskih palač. Naše ljudstvo je vneto za šolo in za izbistrenje uma. Ni pa za napredek v brezverstvu, ker ta na vse strani le škoduje. Zato je in ostane naše ljudstvo hud nasprotnik liberalnih učiteljev in učiteljic.

Meja med liberalci in katoličani. V Novem Mestu se je oženil Slančev koncipijent Lenart Lotrič, ki je doma iz Železnikov. Ker Lotrič noče nič slišati o katoliški cerkvi, ga je

na smanji dan za zakon policaj oklical z bobnom. Odpadniki od vere je vse pomilovalo, le „Slov. Narod“ si je izmislil nekaj in prinesel notico, da so bili teh oklicev ljudje veseli. To nas loči od liberalcev!

Letos bo birma: v aprilu: 24. v Bésnici, 27. v Kranju. V maju: 1. v Naklem, 2. v Lomu, 4. v Tržiču, 5. v Kovorju, 6. v Križah, 7. v Dupljah, 8. v Podbrezjah, 18. v Šmartinu, 19. (sv. maša) pri sv. Joštu, 20. v Mavčičah, 21. v Trbojah, 25. v Šenčurju, 26. v Predosljih, 27. v Goričah, 28. na Trsteniku, 29. v Preddvoru, 30. v Kokri. V juniju: 1. v Cerkljah, 3. na Šenturski Gori, 4. v Velesovem, 6. v Zapogah, 8. v Smledniku, 11. v Mirni Peči, 13. v Prečini, 15. v Novem Mestu, 17. v Št. Petru, 18. v Šmarjeti, 19. pri Beli Cerkvi, 20. v Brusnicah, 21. v Podgradu, 22. v Stopičah, 24. v Vavti Vasi, 25. v Soteski, 26. v Poljanici, 27. v Črmošnjicah, 29. v Toplicah. V juliju: 6. na Igu, 13. na Dobrovi, 20. v Šmihelu, 27. v Javorju. V septembru: 14. v Trevnjem, 15. v Št. Lovrencu, 17. na Čatežu, 19. pri Sv. Križu, 21. v Št. Rupertu, 23. v Št. Janžu, 25. pri Sv. Trojici, 26. na Trebelnem, 28. v Mokronogu, 29. na Mirni. V oktobru: 2. v Dobrničah, 3. na Ajdovcu, 5. v Žužemberku, 6. v Zagradcu, 8. na Selih, 9. na Krki, 10. v Ambrusu, 12. v Šmihelu, 15. v Hinjah, 16. v Topli Rebri, 17. v Polomu, 19. v Koprivniku, 20. v Nemški Loki, 21. v Sp. Logu. — O binkoštih v Ljubljani.

Dr. Kramar je imel v Nymburgu govor proti Slovincem, ker naši poslanci ne morejo dovoliti milijonov za uravnavo vodâ na Češkem. Našteti je hotel Kramar, kaj so Čehi za Slovence vse storili, pa ni vedel drugega povedati, kakor to, da so nam Čehi pomagali dobiti alpsko železnico. Pa se je posmodil! Za to železnico niso govorili Slovenci, ampak baron Schwegel, ki jo je dosegel pomočjo Čehov na škodo Slovencev. Le kranjski liberalci so lahko Čehom hvaležni, ker dovoljujejo dr. Ravniharju, da ima sploh kam pod streho, ko ga še trpe v svojem klubu.

Carigrad, 23. januarja. Med sejo ministrskega sveta so Mladoturki uprizorili demonstracijo in vdrl v dvorano, kjer je bilo ministrsko zborovanje. Klicali so: „Drinopolja in Skadra ne damo! Dol z vladó!“ Ministri so se tako prestrašili, da so vsi odstopili. Sultan je imenoval za velikega vezirja Mahmud Šefket pašo, ki je sestavil provizorično mladoturško vlado. Vojni minister je Izzet paša Falaat Bej notranji minister. Falaat je rekel, da Turčija ne bo nadaljevala vojne, ampak hoče le rešiti narodno čast. Ta preobrat so napravili Sofite (turški bogoslovci). Ves Carigrad je pokoncu. Prejšnji ministri so zastraženi v svojih stanovanjih.

Carigrad, 24. januarja. Adjutant Nazim-paša je streljal na spremljevalca Enver-beja. Ta je streljal nazaj in vstrelil poveljnika čatalške armade Nazim-pašo. Uredništvu listov „Ikdam“ in „Jeni gazeta“ je nova vlada zaprla. Kiamil-paša je izgninil. Razpuščen parlament bo sklican. Velesile skoro gotovo pošljejo pred Carigrad brodovja in izkrcajo vojaštvo.

Dunaj, 23. januarja. Ni resnična vest, da bi bili Srbija in Bolgarija sklenili zvezo za slučaj vojne z Romunijo ali z Avstrijo. Pač pa je resnično, da so na Ogrskem začeli spuščati rezerviste domov.

Dunaj, 23. januarja. Nadvojvoda Reiner in nadškof dr. Nagl sta precej nevarno obolela.

ZAHVALA.

V težkih dnevih bolezní in prebitke izgube naše nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Olge Šavnik, roj. Mally

prejemali smo in dobili od vseh strani premnogo dokazov iskrenega sočustvovanja, kar nam je lajšalo našo globoko žalost.

Vsem dragim prijateljem in znancem, kateri ste se nas spominjali in naši boli, in vsem, ki ste prišli od blizu in daleč in predrago pokojnico spremili tako častno na njenem zadnjem potu, se presrčno in iz dna duše zahvaljujemo.

Posebno pa še izrekamo zahvalo preč. g. kapelanu V. Sitarju za tolažila sv. vere, slav. meščanstvu, gg. državnim in železniškim uradnikom, gg. ravnatelju in profesorjem ter dijaštvu gimnazije, učiteljskemu zboru ljudskih šol, slav. Narodni Čitalnici in njenemu pevsk. zboru, slav. gasilnemu in reševalnemu društvu, slav. telovadnemu društvu „Sokol“ in končno ljubim sorodnikom in prijateljem, ki so okrasili krsto pokojnice s cvetjem.

Izkazano nam sočustvanje nam bo tešilo žalovanje in nam ostane nepozabno kakor spomin na predrago pokojnico.

V Kranju, dne 22. januarja 1913.

Dr. Edvard Šavnik in njegovi.

„Društveni Dom“ v Predosljih.

Krasna je okolica mesta Kranja, najlepša med vsemi v okolici pa je gotovo župnija Predoslje. Na prostranem, rodovitnem polju, po katerem se vijeta Kokra in Belca, leže prijazne vasi z belimi cerkvicami, obrobline v ozadju od visokih Karavank.

Od priprostih pa čednih kmečkih hiš se loči na prvi pogled starinski grad Brdo, obdan od lepih drevoredov, med katerimi najdeš najprijetnejša izprehajališča.

Bolj kakor grad Brdo, ki je v prejšnjih stoletjih gospodoval nad našim kmetom, pa zdaj nima več veliko vpliva na razvoj našega ljudstva, nas zanima druga stavba, ki je bila sezidana iz namena, da bi podajala našemu ljudstvu prave krščanske izobrazbe in omike, to je novi „Društveni Dom“ v Predosljih.

Kakor se odlikuje Brdo po svoji zgodovinsko-imenitni zidavi, tako nadkriljuje naš „Dom“ po svoji ličnosti in umetniško izpeljani zidavi vse okoli stoječe stavbe.

Dne 12. januarja smo ga slovesno blagoslovili in otvorili. Vredno je, da ga pri tej priliki nekoliko popišemo.

Že zunanja oblika stavbe vzbuja zanimanje in pozornost. Na prvi pogled se spozna, da to ni hiša za stanovanje, ampak da služi bolj vzvišenemu in idealnemu namenu.

Dolga je vsa stavba 18 m; zidava je sicer priprosta, pa lepa. Na sprednji strani vidimo nekoliko ven pomaknjeni pomol (vežo), ki se končava z lesenim čelom, v katerem so v kranjskih motivih umetno izpeljane lepšave iz lipovih listov in vaz. Na sredi tega čela se svetli na zlatem dnu lepa slika rožnivenške Matere Božje, ki jo je naslikal M. Bradaška v Kranju.

Streha je povsod za dober meter napuščena in spodaj z deskami lepo obita; tramovi, ki segajo iz strešnega stola ven skozi zid, so umetno izrezljani.

Stopimo zdaj v notranjščino in poglejmo si hišo še od znotraj! Skozi glavni vhod pridemo v prostorno in svetlo vežo, iz katere pešjejo kamenite, z okusno ograjo obdane stopnjice v nadstropje.

Na levo iz veže so vrata v prostorno, visoko sobo, iz katere pridemo skozi nasprotna vrata v dvorano.

Dvorana je do odra dolga nad 10 m in široka 6 metrov in pol. Skozi visoka okna prihaja vanjo mnogo svetlobe in je zato kaj prijazna.

V njenem ospredju se vzdiguje v višini 90 cm 4 m globok gledališki oder, ki je prav umetniško opremljen in zato jako zanimiv.

Posebno prijazni sta sprednji dve kulisi, katerih ena predstavlja s polja se vračajočo ženico s snopom in srpom v roki, druga pa dekle v narodni noši, ki poje in svira na tamburico. Ž njima se vjema sprednji zastor, na katerem je v lepi perspektivi naslikan brdski grad in predoseljska cerkev z Grintavcem in Kočno v ozadju.

Nekaj originalnega in silno praktičnega je naprava, na kateri visijo sufiti in zadnji prospekti. Vsak sufit in prospekt ima svoj drog, na katerem visi, in vsi ti drogovci so na obeh koncih vtaknjeni v lesena kolesa, tako da se vsak drog zase lahko vrti, pa tudi vse kolo se lahko zasučje. Na tak način se lahko obesijo na eno tako napravo po štiri različni sufiti, oziroma šest različnih prospektov. Glavna prednost te naprave je v tem, da so sufiti in prospekti vedno obešeni in se z lahkoto izpreminjajo. Za odre po deželi utegne postati ta iznajdba jako koristna, ker je pripravna in zahteva prav malo prostora.

Omeniti je vredno tudi kulise za gosposko sobo, ki so slikane s prosto roko z lepimi baročnimi olepšavami; tudi kmečka soba je čedna, krasen je pa gozd z lepim zadnjim prospektom.

Ves oder je slikal g. M. Bradaška v Kranju. Preko odra pridemo v manjšo sobico, kjer so spravljene kulise. Poleg odra je pa prijazna društvena soba, ki služi igralcem tudi za garderobo.

Tako je stavba v zunanosti in notranosti umetniško in praktično dovršena.

Dal Bog in varuhinja hiše rožnivenška Mati Božja, da bi bil to dom, v katerem si bo mladina izobraževala um in vzgajala srce!

Za praktičnega trgovca par nasvetov.

V kupčiji bodi gluhi in neumen, da bodo drugi primorani govoriti — razločno in jasno. Ako le moreš, ne daj ustnega naročila. Naročilni list podpiši le tedaj, ko si ga že pregledal in prečital! Preglej tudi to, kar je tiskano, ne samo to, kar je pisano. Ako ti potnik dela obljube in stavi pogoje, tedaj jih naj vse napiše na naročilni list, ker ustne obljube potnikove niso obvezne za trdko, katero zastopa. Dobro premisli, kaj naročiš: ali bodeš predmet lahko in koliko gotovo prodal. Ako si se prepričal iz računa, da so ti poslali več blaga, kakor si ga ti naročil, tedaj vrni račun v priporočenem pismu, se sklicuj na kopijo naročila in povdarjaj, da pustiš preveč poslano na razpolago. Trgovski zakon določa, da moraš blago na vsak način prevzeti in shraniti. Počakaj odgovora na svojo dispozicijo! Če se blago lahko deli in potrebuješ naročeno množino, jo lahko porabiš, vendar mora biti preveč poslano pošiljatelju vsak čas na razpolago. Trgovski zakon tudi zahteva, da se mora dospelo blago po možnosti takoj pregledati. Pošiljatelja je treba o slučajnih pomanjkljivostih nemudoma obvestiti. Če prejemnik tega ne stori, tedaj prizna kakovost, izvzemši napako, ki se ne da takoj zapaziti.

Plačuj točno, t. j. o pravem času, ne pusti se terjati, upniku aviziraj vsako plačilo in navedi, katere račune plačaš. V svojih knjigah imej vedno red, da ti ne bo treba kaj dvakrat plačati, kakor se je že to pripetilo marsikateremu trgovcu. Pazi na skonto ali popust, koliko si smeš odbiti (2 ali 3 ali celo 5 odstotkov).

Varuj se odjemalcev, ki sicer veliko rabijo, a slabo plačajo. Z majhnim pričel, z velikim končal, ni na — puf dajal. Kdor pa rad kreditira, je v kratkem znan — slabim plačnikom.

Vsikdar dobro postrezi svoje odjemalce, da bodo zadovoljni in navezani na tvojo trgovino. Tudi slabo blago se kupi, a le — enkrat. Če vidiš, da katera vrsta blaga leži predolgo, glej, da se je znebiš na kak način. Bolje prej poceni, kakor pozneje — zastonj.

Bodi prijazen s svojimi nastavljenici, ne smatraj jih za svoje hlapce, ampak vpoštevaj, da so tvoji sotrudniki, ki delajo in se trudijo za tvojo dobiček. Zadovoljno osebje je velika dobrota za trgovino, zato mora vsak trgovec, ki hoče sam sebi dobro, skrbeti za svoje nastavljenice. Le tako si zagotoviš zvesto in udano osebje. Lenuhe spoznaš na tem, da delajo z največjo pridnostjo, kadar mislijo, da so opazovani.

Sprejmi kot učenca le takega, ki ima primerno izobrazbo in veselje do stanja. Tudi trgovec mora imeti potrebno nadarjenost. Dandanes je veliko trgovin, a dobrih trgovcev je — malo.

Za smeh in kratek čas.

Prebrisanost. Juda A in B sta bila zvitata, prebrisana goljufa. Grof M. se hoče prepričati, kateri izmed njih je bolj zvit. Pokliče k sebi juda A in mu reče: Podarim ti enega konja, da ga prodaš judu B in ga izkušaš pri tem kaj opehariti. — Prvi jud res proda konja drugemu in se vrne h grofu. Ta ga vpraša: „No, za koliko si ga prodal?“ — „Za dva cekina.“ — „Tako poceni?“ — „Ja, veste, g. grof: konj je slep in šepa — a vsega tega B še niti opazil ni! Ali ga nisem tedaj lepo opeharil?“ — Nato pokliče grof juda B k sebi in ga vpraša: „Koliko si dal za konja?“ — „Dva cekina je pač vreden tak zlahten konjič.“ — „Oh, to te je jud A opeharil pri tej kupčiji, ali nisi nič opazil, da je konj slep in da šepa,“ se začudi grof. Jud debelo gleda in stoka, pa reče: „No, ja — za vsak slučaj sem dal judu A dva ponarejena cekina.“

Znal si je pomagati. Stotnik A je imel zelo nerodnega slugo. Vselej mu je razlil polovico kave, ki jo je prinašal iz kavarne. Enkrat pa postavi Janez polno skledico na mizo, nič se ni razlila kava. Stotnik, vesel, mu stisne nekaj v roko. „Kako si pa vendar naredil danes?“ ga vpraša. „Veste, ko sem stopil iz kavarne, sem vzel polovico kave v usta — pred vrati sem jo pa zopet izlil v skledico.“

Užitek. Stari jud Abraham kar ne more razumeti, da hodi njegov sin tako rad v gledališče. „Veš, oče,“ mu pravi sin, „to je zame užitek, če grem v gledališče.“ — „Kaj užitek, užitek,“ renči stari. — „Kaj je to? Ti bom jaz razložil, kaj je užitek. Vidiš, če jaz ležim v svoji mrzli sobi pod gorko odejo v postelji... če mi potem zleze noga izpod odeje in me začne zebsti... in če nato jaz nogo nazaj potegnem pod gorko odejo, to je užitek!“

Lepa žena je pol premoženja; dobra žena je pol premoženja — obeje skupaj je celo

premoženje. — (Seveda pa današnji ženini še rajši vidijo, če pride še kaj okroglega zraven.)

Kaznovana radovednost. Malokje je toliko radovednosti, kakor pri porokah. To se vam takrat nabere radovednih ženski izvrstno pa je izplačal te radovednice mežnar v N. — Ko je bila pred cerkvijo zbrana že cela truma žensk, stopi mežnar pred nje in ponudi vsaki prižgano svečico. Ženske debelo gledajo; mežnar pa reče: „Ali ne veste, da so samo nespametne deviče čakale na ženina brez luči?“ — Sram jih je postalo in druga za drugo so izginile s trga.

Pravi vzrok. V mestu N. so volili novega župana. Prav vsi možje so bili edini za Jezikovca, samo čevljarček Anton v stranski ulici ne. Novoizvoljeni župan se možem zahvali; vpraša pa čevljarčka, zakaj on nasprotuje. Ta odgovori: „Ako bi tudi jaz z drugimi glasoval, kdo bi potem sploh vedel za čevljarja Tončka v stranski ulici?“

Moderno. Dva mlada zakonska sta prišla na Brezje; v kapelici molita in, predno odideata, reče žena možu: „Pojdi no ti okoli altarja.“ — Mož ji odgovori: „Saj se vendar spodobi, da greš Ti najprej okrog altarja.“ — „Jaz ne morem,“ odgovori žena. — „Zakaj ne?“ — „Imam preširok klobuk!“

Odškodoval se je. Mojzes pripoveduje doma ženi, kako drago je moral v Parizu plačevati kosilo; včasih je moral dati 6, 7, 8 frankov. Žena se jezi: „To je steparija, to je hudobija, to je greh!“ — Mojzes toži seveda tudi, a pravi: „Kaj sem hotel storiti? Lepo plačati sem moral. Ko pa pridem iz hotela na cesto in sežem v žep — moj Bog! — kako se začudim, ko najdem v žepu pol ducata srebrnih žlic...“

Ni moderno. Premožen posestnik pošlje svojo hčerko Tinico v mesto v dekliški zavod, da se dobro izobrazi. Čez leto pride Tinica na počitnice. Cela družina sedi pri kosilu. Oče kihne in vsi reko: Bog pomagaj! — le Tinica molči. Oče meni, da se je Tinica kam zamislila, zato kihne še enkrat, in sicer močneje. Vsi zopet reko: Bog pomagaj! — le Tinica ne. To razjezi mater in ona pokara hčer. Ta se pa zravnja in reče: „Ni več moderno reči: Bog pomagaj! Kadar kdo kihne — in če bi oče kihnili tako, da bi počili — jaz nikdar ne porečem: Bog pomagaj!“

Zvit jud. Jud se vrača s trga s polno možno denarja. Na potu ga napade ropar in zahteva denar, držec mu nasproti revolver. Jud reče: „Vidim, da ti ne uidem; moj denar je izgubljen. A, da mi bodo doma verjeli, da sem bil res napaden — prosim: prestreli dvakrat moj klobuk! — In zdaj še oba rokava moje suknje! — No, pa še hlače enkrat!“ — „Nimam nobene krogle več,“ odgovori ropar. „A, tako, potem mi pa nisi več nevaren,“ reče jud in — steče kar so ga noge nesle, da mu ropar ni mogel slediti.

Previdno. Rekrut, ki dobi prvič puško v roko, reče: „Gospod oficir, tale reč ima pa spredaj luknjo, da ne boste morda pozneje rekli, da sem jo jaz naredil.“

Od nevelotnih volil so se v Kranju odkupili v korist „Slovenski Straži“ in darovali sledeči gg: R. Marčič 5 K; J. Hafner 2 K; dr. K. Capuder in V. Sitar po 1-50 K; I. Anzelc, Fr. Benedik, A. Bizjak, Ant. Drukar, R. Florjančič, M. Füreder, M. Globočnik, F. Gorjanc, F. Holzacker, M. Keršič, A. Koblar, M. Kočar, dr. J. Kotnik, F. Kuralt, I. Kummer, V. Levičnik, M. Likozar, M. M., M. Mayr, J. Ovčjak, A. Petelin, dr. Fr. Perné, dr. I. Pregelj, I. Puppo, I. Rabič, M. Reboj, V. Rozman, I. Savnik, I. Štebojnjak, J. Šink, A. Theuerschuh, M. Tirlinger po 1 K; F. Janežič, I. Levičnik, F. Miskowsky in C. Mohor po 50 v.

Iskan daril, nadeb. Prišlo bohitovskemu družin. Gosp. Ant. Cegnar iz Zabntee je nabral v Zabntee, Dorfarjih in pri Sv. Duhu in Kranjskemu odboru izročil 64 K 60 lt. — S tem izkazom je nabiranje darov zaključeno in bode odbor v eni prihodnjih številk obelodanil natančni račun o uporabi daril.

ZAHVALA.

Podpisana se najtopleje zahvaljuje slavnemu Stanovskemu društvu uradnikov c. kr. uštinine v Ljubljani za točno in hitro izplačanje 200 K kot pogrebne troške.

V Kranju, dan 22. januarja 1913.

Marija Kalan,

vдова po uradniku c. kr. uštininskega urada.

Slovenske občine in gosposdarska društva — spominjajte se v svojih proračunih :: „Slovenske Straže“!

Ali ste že poslali naročnino?

Dijaški kuhinji v Kranju so poslali namesto vencev na krsto preblage gospe Olge dr. Savnikove p. n. gospodje in gospe iz Kranja sledeče darove: Vinko Majdič 30 K; Ign. Fajdiga, J. Likozar, I. in A. Majdič, Iv. Rakovec, Adolf Kohrmann, Ant. Slamberger, dr. Val. Štampihar in Iv. Valenčič po 10 K; Jos. Puppo 6 K; Ant. Adamič, Fr. Crobath, Rud. Kokalj, Jos. Logar, R. Marenčič, Mar. Mayr, C. Pirc, Iv. Savnik in Fr. Zupančič po 5 K; O. Dev in „Merkur“ po 4 K; Fr. Dolžan, Fani Jugovič, Katinka Jugovič, Iv. Masten, Janja Miklavčič, Iv. Pogačnik, K. Pučnik in Mar. Roos po 3 K; Fr. Berjak, B. Bloudek, dr. K. Capuder, Iv. Colnar, Ant. Detela, dr. S. Dolar, K. Emer, Jos. Fuso, F. Hlebš, Fr. Holzhaecker, K. Jäger, R. Jeglič, Fr. Jezeršek, Mar. Jezeršek, Fr. Komatar, Jos. Kovač, V. Leskovec, Mavr. Mayr, O. Merk, Fr. Pernuš, Iv. Pfeifer, I. Polak, L. Rebolj, V. Rus in Ant. Sinkovec po 2 K; Cecil. Pogačnik 1-80 K; J. Ahlin, M. Anzelc, V. Badiura, Iv. Bedenk, Fr. Benedik, Ant. Bidovec, Al. Bizjak, Jos. Cvar, M. Cadež, I. Campa, I. Delhunja, Juro Depoli, M. Fock, K. Geiger, Fr. Ivanc, Ant. Jezeršek, P. Kobau, Ivan Kovačič, Zd. Kranjc, Iv. Lazar, Jos. Marn, J. Mlejnik, Edv. Muc, neimenovan, C. Pevc, Iv. Pirc, E. Planinšek, Fr. Pogačnik, M. Pollak, Iv. Potočnik, Iv. Rozman, R. Rus, J. Schindler, I. Schwarz, Ant. Sepaher, Ant. Sorschek, M. Steinbauer, M. Sumi, Jes. Tajnik in Rad. Ullrich. Skupaj: 284-80 K. — Odborniki Dijaške kuhinje so darovali namesto venca na krsto načelnikove soproje 26 K. — Vrhutega so poslali namesto vencev na grob blag. gospe Olge dr. Savnikove: Podpredsednik poslanske zbornice vitez Jos. Pogačnik, „Frankovi“ v Podbrezjah, Fr. Ks. Sajovic v Tacnu in nadinženir Fr. Žužek v Gradcu po 20 K; Gab. Žužek v Ljubljani in dr. Wilfanovi v Trstu po 10 K in Fr. Peterlin, c. kr. sodni svetnik v Kranjski Gori, 5 K. Skupaj: 105 K. — Odbor Dijaške kuhinje se iskreno zahvaljuje za veliki dar 412-80 K. Darovalci so s tem najlepše počastili spomin blage rajnice, ki si je z dobri deli ovekovečila najtrajnejši spomin! — Nadalje so poslali Dijaški kuhinji prispevke: Ant. Treven na Jesenicah 5 K, županstvo Stare Loke 20 K, Fr. Verweger, gozdni upravitelj na Javorniku, 10 kron, dr. Fr. Kogoj na Jesenicah 2 kron in advokat dr. Janko Žirovnik v Ljubljani 20 kron kot prispevek iz neke kazenske zadeve. — Vsem darovalcem pristrčna hvala!

Zvonolivarna

Max Samassa v Ljubljani

20 52-4

se priporoča za vli-vanje zvonov za zvo-nike z ubranim ter milodonečim glasom.

Do konca leta 1911 je razposlala 6887 komadov zvonov za zvo-nike v skupni teži od 2,674.508 kg.

Cerkveni svečniki in viseče svetilke (lustre), kanonske table v odgovar-jajoči izdelavi od težko lite medu in zelo trpežne snovi.

Proračuni in ilustrirani ceniki na zahtevanje brez-plačno in poštine prosto.

Jakob Košmerlj

edina slovonska tvrdka te vrste v Trstu, ulica St. Martiri 11. Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko za-
logo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.

Postrežba točna in solidna. 113 39

Na deželo pošiljam prosto vožnje po povzetju po železnici in v zavrtkih po pečti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Ceno težko posteljno perje!

1 kilo sivga oskubenega 2 K, bolj-šega 2-40 K, napolbelega 3-60 K, be-vega 4-80 K, mehkega 6 K, prve vrste 7-20 K, boljše vrste 8-40 K, najfinejše snežno-belo 9-60 K. — **Izgotovljene po-stelje** iz gostonitkastega, rdečega, modrega, be-lega ali rmenega nankina, dobro nabasana pernica ali spodnja pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, 10, 12, 15, 18 K, 200 cm dolga, 140 cm široka, 13, 15, 18, 21 K. Zglavnice, 80 cm dolge, 58 cm široke, 3, 3-50, 4 K. 90 cm dolge, 70 cm široke, 4-50, 5-50, 6 K. Neugajajoče se zamenja ali denar povrne! Ob-širen ilustrirani cenik povesod zastoj in poštine prost.

BENEDIKT SACHSEL, Lodes št. 371 pri Pizou (Češko).

302 12-12

**Brezplačni kuharski tečaji za žene in de-
včeta.** Na vsega priznanja vreden način se sedaj skoro v vseh večjih in srednjih mestih prirejajo kuharski tečaji za žene, v katerih se poučuje, kako se poceni in pri tem vendar dobro in okusno kuha. Znamenito pri tem je, da se skoro v vseh kuharskih šolah poučuje, kako se pripravlja Kathrei-nerjeva Kneipova sladna kava. Ustrezajoč predpisu za kuhanje, ki je natisnjen na vsakem znanih izvornih zavojev Kathreinerjevih, poučujejo razsodne in večje učiteljice kuhanja učenke o pravilnem kuhanju tega najboljšega kavinoga dodatka in nadomestka. Kako razveseljivo je opazovati, kakšno blagostanje se razširja v mestih, kjer so vpeljani ku-harski tečaji! Cele rodbine se osrečujejo s pravilnim po-učevanjem o jedi in pitju.

To je že 21 let preizkušen kavin dodatek in nadomestek

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno-znana **Steckenpford** lilijno mlečno milo Berg-manna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah: i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijna krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povesod. 147 50-41

Sprejem takoj izurjenega mlinarja

10 3-3 Ivan Kosiša, mlinar, Ilovek, p. Kranj.

Zobozdravniški in zobo- tehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobo-zdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52-4

Naznanilo.

Na mnoga vprašanja jav-ljamo članom obrtne zadruga v Kranju, da prične „Pomožna blagajna“ (bolniška blagajna) poslovati

15 3

s 1. februarjem 1913.

Načelstvo zadruga.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v

4 1/2

odstot. pupilarno varnih zastavnih listih in komunal-nih zadolžnicah Kranjske deželne banke v Ljubljani

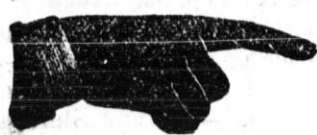
340 8

za katere jamči Kranjska dežela. — Komadi po K 100, 200, 1000, 2000 in 10.000.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici

ki ima svojo pisarno v hotelu Bastl, 1. nadstropje in svoje uradne ure vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, naznanja, da

od 1. januarja 1913 dalje obrestuje vse hranilne vloge po

4 3/4 %

tako, da vsak vlagatelj prejme letno čistih obresti od vsakih 100 kron 4 krone 75 vinarjev.

14 3-3

Načelstvo.

Krasna birmanska darila!

IVAN LEVIČNIK urar in trgovec v Kranju priporoča svojo

veliko zalogo ur, zlatnine in srebrneni

Najnižje cene brez konkurence.

Solidna postrežba.

52-4